

INSTITUCIJE

OB SEDEMESETTLETNICI ODDELKA ZA ZGODOVINO
FILOZOFSE FAKULTETE V LJUBLJANI

19. februarja 1920 so se začela predavanja v takratnem Historičnem seminarju. Ob sedemdesetletnici aktivnega delovanja oddelka za zgodovino bom podal na kratko doseganji razvoj,¹ opozoril na trenutni položaj in nakazal pot za naprej. Pri tem se ne bom mogel izogniti navajanja najnujnejših konkretnih podatkov, opozoril bom na uspehe, pa tudi neuspehe in krize.

Uspehi in pozitivni rezultati neke institucije, posebej šolske ustanove, so odvisni od kadrovske zasedbe. Ali, kakor je zapisal prof. Fran Zwitter: »Bolj važne kakor vsi študijski sistemi pa so seveda osebnosti univerzitetnih učiteljev.«² Oddelek za zgodovino je imel to srečo, da so od vsega začetka zasedali posamezne stolice najboljši strokovnjaki, kar smo jih imeli na zgodovinskem področju, in da so skrbeli, da strokovni nivo v času delovanja oddelka ni preveč nihal.

Kot je značilno za čas ob ustanovitvi Univerze v Ljubljani leta 1919, niso bile vse stolice zasedene, kot je bilo v programu predvideno. Za prvega profesorja je bil leta 1920 imenovan Ljudmil Hauptmann. Zasedel je stolico za občo zgodovino srednjega veka in starejšo slovensko zgodovino. Ze nekaj mesecev za Hauptmannom je postal profesor za zgodovino Srbov in Hrvatov Nikola Radojčić. Težje je bilo rešljivo vprašanje mesta profesorja za antično zgodovino. Začasno je bil imenovan leta 1920 Nikolaj Mihajlovič Bubnov, ruski begunec iz Kijeve, medievist svetovnega slovesa, ki pa je bil že leta 1924 upokojen. Odtlej pa do leta 1985, ko je zasedel stolico prvi učitelj antične zgodovine, ki je bil po stroki zgodovinar, so predavali antično zgodovino arheologi. Seminar za arheologijo se je pod tem imenom pojavil v seznamu predavanj kot samostojen oddelek leta 1923/24. Leta 1926 je zasedel stolico za arheologijo Balduin Saria, ki je predaval tudi zgodovino starega veka. Leta 1942 je zapustil Ljubljano in postal profesor na univerzi v Gradcu. Po vojni, leta 1945, je bil na to mesto izvoljen Josip Klemenc, ki je nadaljeval z dotedanjo prakso spojitve dveh kateder na dveh oddelkih, in sicer tako, da je študij arheologije vodil na arheološkem oddelku, študij antične zgodovine pa na oddelku za zgodovino. Po njegovi smrti leta 1970 ga je nasledil Jože Kastelic, po stroki klasični filolog in arheolog.

Prvotno ime oddelka je bilo Seminar za zgodovino ali navadno Historični seminar. Po letu 1948 je bil uveden naziv Institut za zgodovino, po letu 1962 Oddelek za zgodovino (1975—1982, ko se je izvajalo samoupravljanje, je oddelek nosil naziv PZE, pedagoško znanstvena enota za zgodovino). Prvi predstojnik je bil Ljudmil Hauptmann (1920—1926), njemu je sledilo do danes še deset predstojnikov: Nikola Radojčić (1926—1941), Milko Kos (1941—1950), Gregor Čremošnik (1950—1958), Milko Kos (1958—1965), Fran Zwitter (1965—1972), Metod Mikuž (1972—1974), Bogo Grafenauer (1974—1978), Vasilij Melik (1978—1980), Ignacij Voje (1980—1982), Miroslav Stiplovšek (1982—1984), Dušan Nečak (1984—1985) in Ignacij Voje (1985—1990).

Ko je leta 1926 odšel Ljudmil Hauptmann na Filozofsko fakulteto v Zagreb, je prevzel zgodovino srednjega veka, sedaj povezano s pomožnimi zgodovinskimi vedami, Milko Kos, ki je vključeval tudi predavanja iz slovenske zgodovine. Moram opozoriti, da posebna stolica za slovensko zgodovino v učnem sistemu ni bila predvidena. Kdor od študentov se je želel podrobneje seznaniti s slovensko politično zgodovino v 19. stoletju, je lahko obiskoval na slavistiki predavanja Ivana Prijatelja o slovenski književnosti. Do prihoda Frana Zwittera na Filozofsko fakulteto je bila spričo omejene zasedbe stolic poleg prevladujoče medievistike zastopana le antična zgodovina. Sele leta 1937 je prevzel Fran Zwitter občo zgodovino novega veka in hkrati začel predavati slovensko zgodovino od 16. stoletja naprej s povsem novimi prijemi sociološke zgodovinske analize. Po zgledu francoskega zgodovinpisja je uveljavljal to metodo v svojih delih, pri predavanjih in v seminarju. Zelo hitro in močno je vplival na preusmerjanje precejšnega dela študentov k novoveški zgodovini.

Študij je bil v prvem obdobju ustaljen, saj sta se v času do leta 1947 vrstila le dva študijska sistema. Do leta 1925 je bil v veljavi novim razmeram prilagojen sistem študija starih avstrijskih filozofskih fakultet; povezovanje predmetov je bilo zelo ši-

¹ Ob 50-letnici Univerze v Ljubljani je imel takratni predstojnik oddelka za zgodovino prof. Fran Zwitter 12. decembra 1969 na sestanku študentov in bivših študentov referat o zgodovini oddelka. V dopolnjeni študiji, ki je izšla v Zgodovinskem časopisu XXVII, 1973 (str. 133—143), se je dotaknil bistvenih značilnosti razvoja oddelka do leta 1972. V publikaciji Petdeset let slovenske univerze v Ljubljani 1919—1969 (Ljubljana 1969) je kratek tekst o razvoju oddelka za zgodovino napisal Bogo Grafenauer (str. 218—222).

² F. Zwitter, *ibid.*, str. 141.

roko in svobodno, izpiti so se opravljali po absolutoriju. Za novi študijski sistem, ki je bil uveden leta 1925, je značilno, da je bil v bistvu enak za vse jugoslovanske filozofske fakultete (Beograd, Zagreb, Ljubljana). Vpeljan je bil sistem treh izpitov A, B in C, pri čemer se je C izpit polagal po štirih, B po šestih in A po osmih semestrih. Študij je bil razdeljen na občo in narodno (= jugoslovansko) zgodovino. Pri obeh glavnih študijskih grupah za zgodovinarje je predstavljal eden od omenjenih predmetov A in drugi B predmet, medtem ko je mogel biti C predmet geografija, umetnostna zgodovina ali kaka druga stroka. Obča in posebna narodna zgodovina se pojavljata kot B ali C predmet tudi pri drugih študijskih skupinah (npr. pri geografiji, slavistiki itd.). Med študijem je bil poudarek na seminarskem delu, študentje so morali tekom študija izdelati večje število seminarskih nalog in referatov. Seveda moramo upoštevati, da so študentje takrat prinesli iz gimnazije ustrezno jezikovno znanje in da je bilo število vpisanih študentov relativno majhno.

Leta okupacije so Historični seminar zelo prizadela. Nikola Radojčić, ki je sicer že kandidiral za profesorja na beograjski univerzi, je aprila 1941 odšel v Beograd in se ni več vrnil. Leta 1942 se je izselil Balduin Saria. Fran Zwitter je bil leta 1942 najprej zaprt in konfiniran, nato pa je odšel po kapitulaciji Italije med partizane — tu je odigral zelo pomembno vlogo na zgodovinskem področju, saj je bil med ustanovitelji in kasneje prvi direktor na osvobojenem ozemlju ustanovljenega Znanstvenega inštituta. Po osvoboditvi je bil zaposlen z bojem za meje na diplomatskem področju, tako da se je vrnil na fakulteto šele leta 1948. Na fakulteti je ostal le prof. Kos. Na zahtevo italijanskih okupacijskih oblasti je zgodovino Italije predaval kot honorarni profesor italijanski zgodovinar E. Duprè — Theseider do kapitulacije Italije 1943. Dva semestra je predaval antično zgodovino begunec iz Krakova prof. Vojeslav Molè. Po kapitulaciji Italije je bila ljubljanska univerza zaprta, predavanje ni bilo, opravljali so se le izpiti.

Ko so se po osvoboditvi leta 1945 spet odprla vrata univerze, je bil Milko Kos sprva edini učitelj na zgodovinskem oddelku. Že leta 1946 je prišlo do izpopolnitve izpraznjenih mest. Leta 1946 je prevzel stolicu za zgodovino Južnih Slovanov Gregor Čremošnik, po svoji znanstveni usmerjenosti pretežno medievist. Končno je bila leta 1946 na novo ustanovljena stolica za zgodovino Slovencev. Njen prvi nosilec je bil Bogo Grafenauer. Leta 1947 je zasedel novoustanovljeno stolicu za zgodovino narodnoosvobodilnega boja Metod Mikuž. Ta venia legendi se je pozneje razširila na občo zgodovino in zgodovino narodov Jugoslavije po prvi svetovni vojni. S prvo katedro za najnovejšo zgodovino na jugoslovanskih univerzah je M. Mikuž postavil temelje za preučevanje naše sodobne zgodovine.

Deset let je nato ostala kadrovska struktura na oddelku v bistvu neizpremenjena. Vsa sistemizirana mesta so bila zasedena s habilitiranimi učitelji. Vzgoji novega za univerzitetno kariero potrebnega kadra časi dolgo niso bili naklonjeni. Kot prvi asistent v Historičnem seminarju je bil nastavljen Ernest Turk, vendar so bila že leta 1927 mesta asistentov v seminarjih ukinjena. Leta 1944 je bil imenovan za asistenta-volonterja Bogo Grafenauer. Šele po osvoboditvi je prišlo do nastavitve prvih stalnih asistentov: Vasilij Melik (1947), Marjan Britovšek (1951) in Ignacij Voje (1951). Ker je ostal leta 1962 oddelek brez asistentov, je bil imenovan za novega asistenta Miroslav Stiplovesek. Po letu 1970 je imel oddelek boljše pogoje za nastavljanje asistentov: leta 1971 je bil imenovan Peter Vodopivec, 1973 se mu je pridružil Janez Peršič in 1976 Rajko Bratož. Leta 1979 so se na univerzi odprle nove možnosti za vzgojo znanstvenega naraščaja in s tem podmladka za bodoče univerzitetne učitelje. Uvedeno je bilo mesto asistenta-stažista. Sprejeti so bili trije diplomirani zgodovinarji: Vasko Simoniti (1981), Matjaž Klemenčič (do 1982, pozneje docent za novejšo zgodovino na Pedagoški fakulteti v Mariboru) in Franci Matičič (do 1981). To prakso je oddelek nadaljeval tudi v naslednjih letih. Leta 1987 sta postala asistenta Peter Štih in Marko Štuhec, leta 1988 Bojan Balkovec, leta 1989 Boris Radosavljevič.

Po smrti Gregorja Čremošnika 1958 je nastala vrzel, ki jo ni bilo možno takoj izpolniti. Del njegovih predavanj in izpite je prevzel Bogo Grafenauer. Leta 1960 sta predavanje in izpiti iz zgodovine jugoslovanskih narodov (z izjemo Slovencev) prevzela Ignacij Voje (obdobje od naselitve Slovanov do srede 18. stoletja) in Vasilij Melik (obdobje od srede 18. stoletja do 1918). Po upokojitvi Milka Kosa (1965) je stolicu za občo zgodovino srednjega veka prevzel Ferdo Gestrin. Predavanja iz pomožnih zgodovinskih ved so bila prepuščena zunanjemu sodelavcu Božu Otorepcu — znanstvenemu svetniku ZRC SAZU. Leta 1962 je prešel Marjan Britovšek na oddelek za sociologijo, kjer je prevzel novoustanovljeno stolicu zgodovine 19. in 20. stoletja s posebnim ozirom na delavsko gibanje. Medtem so bili ustvarjeni pogoji, da bi se ves kompleks slovenske zgodovine od naselitve do prve svetovne vojne (podobna delitev je bila že izvršena za zgodovino jugoslovanskih narodov), ki je bil zaseden po profesorju B. Grafenauerju, razdelil na dve obdobji, starejše in novejše. Leta 1969 sta Vasilij Melik in Janko Pleterski prevzela zgodovino Slovencev in drugih jugoslovanskih narodov od srede 18. stoletja do prve svetovne vojne; V. Melik je predaval starejši (do 1878), J. Pleterski pa novejši del te zgodovine. Na željo študentov je bil kmalu po

osvoboditvi uveden poseben kurz predavanj iz zgodovine starega Vzhoda. Do leta 1980 je ta predmet predaval akademik, upokojeni redni profesor pravne fakultete Viktor Korošec, po letu 1988 pa ga predava kot zunanji sodelavec asistent Pedagoške akademije v Mariboru Janez Marolt.

Leta 1975 se je upokojil Fran Zwitter. Začasno se je rešilo vprašanje nadomeščanja njegovih predavanj in seminarjev ter opravljanje izpitov iz obdobja, ki ga je pokrival (obča zgodovina novega veka od 1500 do 1918), na ta način, da so snov njegovih predavanj in izpite prevzeli F. Gestrin, V. Melik in J. Pleterski. Leta 1979 je stolico obče zgodovine novega veka prevzel Peter Vodopivec. Njegova venia legendi pa je vezana le na obdobje od francoske revolucije do leta 1918. Ker je ostalo obdobje obče zgodovine od 1500 do konca 18. stoletja nepokrito, je to vnesel v okvir svojih predavanj Ferdo Gestrin, ki je predmet obče zgodovine srednjega veka preimenoval v občo zgodovino fevdalizma.

Po upokojitvi Metoda Mikuža (1981) oziroma po njegovi smrti (1982) je prišlo do personalne delitve predmeta sodobna zgodovina. M. Mikuž je namreč pokrival tri obdobja v okviru katedre za sodobno zgodovino: obdobje med obema vojnama, obdobje NOB in obdobje po letu 1945. Predaval je paralelno občo zgodovino in zgodovino jugoslovanskih narodov po letu 1918. Do delne personalne delitve predavanj po časovnih obdobjih je prišlo že leta 1972, ko je Miroslav Stiplovišek prevzel predavanja iz slovenske in jugoslovanske zgodovine med obema vojnama. Leta 1981 pa je začel s predavanji iz obdobja po letu 1945 Dušan Nečak. Po odhodu M. Mikuža je ostalo nepokrito obdobje NOB in obče zgodovine 1941—1945. Začasno sta si to snov delila M. Stiplovišek in D. Nečak, nakar jo je v celoti prevzel honorarni zunanji sodelavec, znanstveni svetnik Inštituta za novejšo zgodovino Tone Ferenc.

Precejšnja kadrovska vrzel je nastala, ko so odšli v pokoj kar štirje učitelji, ki so pokrivali ključna obdobja v predmetniku: Bogo Grafenauer (1982), Janko Pleterski (1982), Ferdo Gestrin (1983) in Jože Kastelic (1979). Njihov odhod je otežil redno izvajanje študijskega programa za zgodovino Slovencev do srede 18. stoletja, za zgodovino Slovencev in zgodovino jugoslovanskih narodov od 1870 do 1918, občo zgodovino fevdalizma in antično zgodovino. Delna rešitev je bila izvedena tako, da so še naprej deloma sodelovali upokojeni učitelji (B. Grafenauer do 1985, J. Pleterski do 1984 in Jože Kastelic do 1985), del predavanj in izpite pa so prevzeli redni sodelavci oddelka (I. Voje občo zgodovino fevdalizma do 1986, po letu 1985 tudi starejšo slovensko zgodovino v I. letniku; od 1987 predava del starejše slovenske zgodovine v I. letniku — od naselitve do 1500 — tudi J. Peršič). Izbrana predavanja iz starejše slovenske zgodovine za III. letnik sta prevzela dva zunanja sodelavca: višji znanstveni sodelavec ZRC SAZU Darja Mihelič (1983 docent) in bibliotekarski svetovalec Branko Reisp (1983 izredni profesor). Stolico za antično zgodovino je zasedel leta 1985 Rajko Bratož, po stroki zgodovinar in klasični filolog. Leta 1986 je Janez Peršič zasedel stolico za občo zgodovino srednjega veka. Leta 1982 je Vasilij Melik v celoti prevzel predavanja in seminarje iz slovenske zgodovine od srede 18. stoletja do 1918, vključeval pa je tudi posamezna poglavja iz zgodovine jugoslovanskih narodov. Od leta 1988 predava zgodovino jugoslovanskih narodov od srede 18. stoletja do 1918 višji znanstveni sodelavec Inštituta za novejšo zgodovino Franc Rozman. Tako so s prevzemom dodatnih pedagoških obveznosti s strani rednih sodelavcev oddelka in s pomočjo honorarnih zunanjih sodelavcev, ki so si pridobili na podlagi habilitacije tudi nazive univerzitetnih učiteljev, pokriti vsi predmeti, predvideni v učnem programu.³

Posebno pozornost je oddelek za zgodovino posvečal po osvoboditvi praktičnemu pedagoškemu izobraževanju bodočih učiteljev zgodovine. Do leta 1976 je metodiko pouka zgodovine predaval kot zunanji sodelavec inšpektor Bogo Stupan. V šolskem letu 1976/77 ga je nasledil kot redno nastavljen predavatelj Štefan Trojar. S tem je oddelek dobil učitelja, ki je začel sistematično in strokovno poglobljeno izvajati praktične oblike pedagoškega izobraževanja študentov zgodovine (hospitacije, nastopi).

Poglavitna dejavnost univerzitetnih učiteljev je brez dvoma pedagoško delo, ki pa je pogojeno v poglobljeni in sproti raziskovalni dejavnosti. Vendar je delo akademskega učitelja na pedagoškem področju uspešnejše, če dela v ugodnih pogojih in če je v veljavi čimbolj dognan in ustaljen študijski program. Po letu 1947 so se reforme univerzitetnega študija vrstile kot na tekočem traku. Bile so povezane s celotnim izobraževalnim sistemom, kar je negativno vplivalo na nivo študija. Učinek reforme je bil običajno ravno nasproten, od tega, kar so kreatorji reform pričakovali. Fakultete in posamezni univerzitetni učitelji so se upirali nepremišljenim in prenašalnim spremembam študijskih programov, vendar so le delno uspeli v svojih prizade-

³ Kadrovsko stanje ob sedemdesetletnici oddelka za zgodovino: redni sodelavci — 4 redni profesorji: Vasilij Melik, Ignacij Voje, Miroslav Stiplovišek, Dušan Nečak; 1 izredni profesor: Peter Vodopivec; 3 docenti: Rajko Bratož, Janez Peršič in Vasko Simoniti; 1 višji predavatelj: Štefan Trojar; 4 asistenti: Peter Stih, Marko Stuhec, Bojan Balkovec in Boris Radosavljevič; 3 knjižnični delavci: bibliotekarja Nataša Stergar in Matjaž Rebolj, višji knjižni manipulant Majda Cuden; 1 pisarniški referent: Ljudmila Langerholz; zunanji sodelavci — 2 redna profesorja: Tone Ferenc in Božo Otorepec; 3 izredni profesorji: Jože Zontar, Branko Reisp, Franc Rozman; 1 docent: Darja Mihelič; 1 asistent: Vladimir Zumer; 1 arhivski svetnik: Erna Umek.

vanjih.⁴ Prof. Kos je nekoč prizadeto dejal: »Pustijo naj, da se vsaj ena reforma izteče do kraja, da bomo lahko ugotovili, kaj je dobro in kaj slabo«.

Prva reforma je bila izvedena že leta 1947. Temeljiteje je posegla v študijski režim na zgodovini reforma leta 1949. Urejena je bila po zveznem načrtu o študiju na filozofskih fakultetah. Ta je bila sicer nebitveno modificirana z začasnimi pravilnikom o študiju na filozofski fakulteti v Ljubljani leta 1953.⁵ Z reformo leta 1949 je bil uveden enopredmetni študij zgodovine. Zaradi odprave latinščine v srednjih šolah (ostala je le na klasični gimnaziji v Ljubljani in Mariboru) in uveljavljanja angleščine kot obveznega srednješolskega živega jezika je bilo ovirano delo v seminarju za slovensko zgodovino. Latinščina in nemščina predstavljata dva vodilna jezika virov za slovensko zgodovino. Zato je bil v enopredmetni študij zgodovine vgrajen enoletni kurz latinščine (po 4 ure) in poldrugoletni kurz nemščine. V letu 1957 je prišlo v študiju zgodovine na filozofski fakulteti do novih sprememb. Zaradi skrajšanja gimnazije na štiri leta (1958) in uvedbe osemletke je postavila prosvetna oblast zahtevo po dvopredmetnih skupinah. Zato je bil pri zgodovini pod A obseg predavanj zmanjšan za tretjino, seminarско delo pa za petino. Ohranjena je bila tudi enopredmetna zgodovinska skupina. Pri zgodovinski skupini pod A sta ostala obvezna kot dodatna predmeta latinščina in nemščina, pri zgodovinski skupini pod B pa le nemščina. Nadaljnja sprememba je bila povezana z vztrajanjem prosvetnih oblasti, da na filozofski fakulteti z izjemo slovenščine pri nobenem srednješolskem predmetu ni dovoljen enopredmeten študij. Zaradi časovne stiske z urami pri dvopredmetnem študiju in močnega upadanja števila novincev pri študiju samostojne zgodovine je bil leta 1960 sprejet sklep o odpravi latinščine in nemščine kot obveznih pomožnih predmetov.⁶

Ena najbolj usodnih reform za študij na univerzi je bila reforma leta 1960. Povzročila je bistveno spremembo študijskega programa. Smisel je diktirane reforme je bila uvedba dvostopenjskega študija (inverzija), ki je obenem dvopredmeten. Odpravljen je bil enopredmeten študij. Ta sistem študija je bil najbolj dosledno uveden v Sloveniji. Prvi dve leti sta predstavljali višješolski študij, ki se je zaključil z diplomom I. stopnje, tretji in četrti letnik pa je predstavljal visokošolski študij in se je zaključil z diplomom II. stopnje. Ta sistem se je glede inverzije ohranil do danes. Rezultati teh sprememb so se kmalu negativno odrazili pri usmerjanju študentov v študij starejše zgodovine. Pomanjkanje teh kadrov so čutili v arhivih, inštitutih in na univerzi pri kadrovanju znanstvenih delavcev oziroma asistentov za ustrezen predmet ali stroko. Celotna smer študija je šla bolj v smer učenja in zmanjšanja lastnega aktivnega študentovega dela.

Leta 1967 je bila obnovljena enopredmetna, nepedagoška študijska smer zgodovine z intenzivnim kurzom latinščine in nemščine (s po 6 urami tedensko skozi dve leti) kot nadomestilom za B predmet. Ta rešitev je kmalu pokazala izredno dobre rezultate, saj smo iz te usmeritve dobili v zadnjem času več zelo perspektivnih mladih znanstvenih kadrov. Veliko zaslugu imajo pri tem brez dvoma lektorji latinščine in nemščine, ki so v intenzivnem kurzu uspeli usposobiti študente za samostojno znanstveno delo na originalnih arhivskih virih. Uspeh njihovega dela je viden tudi v seminarju, kajti študentje samostojne smeri so zelo aktivni pri seminarskem delu. Pohvalno je tudi, da se mnogi študentje, ki sicer študirajo dvopredmetno pedagoško skupino, dodatno odločijo za študij enega od obeh jezikov virov.

Do delne reforme študija v zvezi z nalogami, ki jih je postavil novi zakon o visokem šolstvu, je prišlo leta 1976. Na dvopredmetnem študiju so se zmanjšale študijske obveznosti (odprava klavzurnih nalog, odprava seminarskih nalog, ostalo je le še diplomsko delo). Zaradi zahteve, da je treba omogočiti dokončanje študija v predpisanih štirih letih, je prišlo do zmanjšanja obsega obveznega seminarskega dela. Prizadeži so bili seminarji, kjer so se obravnavala starejša zgodovinska obdobja.⁷

V okviru delne reforme študija zgodovine leta 1976 je prišlo na oddelku za zgodovino do uvedbe študija arhivistike. Redna predavanja iz arhivistike so se začela jeseni 1979 v II. (Arhivistika I) in III. letniku (Arhivistika II) zgodovine za študente samostojne smeri. Edino na oddelku za zgodovino v Ljubljani je možno v Jugoslaviji

⁴ B. Grafenauer, Vprašanje sodobnega stanja slovenskega zgodovinopisja kot znanosti in zgodovine v sistemu izobraževanja v Sloveniji, Zgodovinski časopis, 36, 1982, str. 183–196. V prispisku omenja svoja prizadevanja (z navajanjem nekaterih neobjavljenih dokumentov iz lastnega arhiva) in prizadevanja oddelka, ki naj bi oblažila negativne učinke reform šolstva. O stališčih strokovnih zgodovinskih društev do uvajanja reform študija zgodovine glej študijo I. Voje. Uloga stručnih istorijskih društev u oblikovanju programa sadašnjeg usmjerenog obrazovanja i reformi »usmjerenog« obrazovanja na univerzitetu, Nedelja marksističkih rasprava '85 — Istoriografija, marksizam i obrazovanje, Beograd 1986, str. 206–219.

⁵ Univerza v Ljubljani, Seznam predavanj za zimski semester 1950/51, Ljubljana 1950, str. 35; B. Grafenauer, Reforma školskog sistema i problem študija na filozofskim fakultetima, Univerzitet danas, I, 1960, str. 173–181.

⁶ Odločno je temu nasprotoval B. Grafenauer, ki je to svoje stališče razložil in dokumentiral v razpravi Vprašanje sodobnega stanja slovenskega zgodovinopisja, ZC 1982, str. 189–190.

⁷ Program za študij zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani 1971; za spremembe 1976/78 glej isto, Ljubljana 1978 in Študijski program Filozofske fakultete v Ljubljani, Ljubljana 1977, str. 37–43.

študirati arhivistiko na III. stopnji in si pridobiti magistrski naziv, prav tako je možno doseči doktorat iz arhivistike.

V študijskem letu 1985/86 je prišlo na pritisk od zunaj do nove reforme študijskega programa. Ta je povzročila ukinitve prve stopnje in uvedbo samo štiriletnega visokošolskega študija na filozofski fakulteti. Kljub temu, da je v programu študija zgodovine ohranjena inverzija, je prišlo do izenačenja A in B programa tudi v III. in IV. letniku. Zaradi tega je bilo treba prerazporediti predavanja in seminarje (možnost izbire po semestrih!) in uvesti dve diplomski nalogi, eno za A in drugo za B predmet. Arhivistika I je bila v II. letniku odpravljena, Arhivske vede pa so kot predmet z uvedbo seminarja razporejene v III. in IV. letniku.⁸

Ker se je število študentov pri seminarjih izredno povečalo zaradi izenačenja A in B predmeta, je aktivno delo s študenti otežkočeno. Rešitev iz te zagate iščemo v poglobljenem individualnem delu s tistimi študenti, pri katerih ugotovimo izrazit interes za raziskovalno delo. Uspešen poskus je bil izveden v šolskem letu 1987/88, ko je prišlo na pobudo takratne direktorice Arhiva Slovenije, arhivskega svetnika Eme Umekove do organiziranja dopolnilnega seminarja, ki je bil namenjen manjšemu številu slušateljev. Seminarja, ki je trajal po dve uri, se je redno, vsakih 14 dni, udeleževala skupina okrog 15 študentov. Sestajali so se z mentorico prof. Umekovo in gosti v prostorih Arhiva Slovenije. Obravnavali so zapušćinske spise, brali in interpretirali tekste ter razpravljali o širših zgodovinskih problemih.⁹ Prof. Umekova je 10 let kot zunanji sodelavec predavala v okviru Arhivistike I v II. letniku, nato pa še dve leti sodelovala pri proseminarju v II. letniku za študente samostojne smeri. Na njeno pobudo so se v zadnjem času mnogi študentje navdušili za arhivsko delo, za raziskovanje starejših obdobij slovenske zgodovine. Izdelali so s pomočjo prof. Umekove odlične diplomske naloge, ki so bile nagrajene s Prešernovo nagrado za študente, deli nalog pa so bili tiskani v Zgodovinskem časopisu ali Kroniki. Prav zato zasluži prof. Umekova za požrtvovalno nehonorirano delo iskreno zahvalo.

Popestritev in obogatitev študija predstavljajo gostovanja priznanih univerzitetnih učiteljev in znanstvenih delavcev z jugoslovanskih in tujih univerz in inštitutov. Odziv študentov na ta predavanja je dokaj velik, čeprav so večinoma v tujem jeziku. Posebej bi omenil enotedenski cikel predavanj iz bizantologije, ki ga je imel oktobra 1989 naš rojak, priznani bizantolog Jadran Ferluga, upokojeni redni profesor univerze v Münstru. Vzbudil je izredno zanimanje pri študentih, saj se je vsakega predavanja udeležilo okrog 60 slušateljev.

Statistični podatki tudi nekaj povedo o rezultatih sedemdesetletnega dela članov oddelka za zgodovino. Od ustanovitve univerze do konca leta 1989 je iz zgodovine (visokošolska diploma) diplomiralo 750 slušateljev. Večina diplomirancev se je odločila za pedagoško delo na srednjih in deloma osnovnih šolah. Manjši del, predvsem tisti, ki so diplomirali iz nepedagoške enopredmetne smeri, pa so se vključili v raziskovalno, arhivsko ali muzejsko delo. Več kot polovica tistih, ki so zaključili višješolski študij na I. stopnji, je nadaljevala študij na II. stopnji in ga uspešno zaključila. O uvajanju študentov v znanstveno delo dokazujejo številne Prešernove nagrade za diplomsko ali seminarsko nalogo oziroma obdelavo razpisane teme. Do zdaj je Prešernovo nagrado (univerzitetno ali fakultetno) prejelo 32 študentov zgodovine.¹⁰

Diplomanti zgodovine imajo od leta 1960 možnost, da nadaljujejo podiplomski študij (kot ga običajno imenujemo, študij III. stopnje). Na zgodovinskem oddelku obstajata dve smeri podiplomskega študija: za starejšo dobo do 18. stoletja in za novejšo dobo od začetka 19. stoletja dalje. Enaka časovna delitev je tudi za podiplomski študij iz arhivistike. Študij je v glavnem individualen, vrši se v obliki konzultacij in traja dve leti. Prvi si je pridobil magistrski naziv Jože Koropec iz Maribora (1970) je doktoriral in postal prvi profesor za zgodovino na Pedagoški akademiji v Mariboru). Doslej je bil naziv magistra podeljen 20 vpisanim kandidatom tretjestopenjskega študija na zgodovini.¹¹

⁸ Vzgojno izobraževalni program za študij zgodovine. Veljavnost od šolskega leta 1985/86 (brošura namenjena študentom).

⁹ Poročilo o delu »Sekcije mladih zgodovinarjev«, Zgodovinski časopis, 42, 1988, str. 297–298.

¹⁰ Do leta 1978 so obstajale le univerzitetne Prešernove nagrade za študente, ki jih je podeljeval rektor univerze. Prejeli so jih: Peter Vodopivec (1969), Irena Vilfan in Jože Milnarič (1970), Janez Peršič (1971), Marjan Drnovšek, Stane Granda, Andrej Vovko in Janez Tehovnik (1972), Slavica Plahuta (1973), Darja Grafenauer, Leon Marin in Vera Bukič (1974), Zvonka Šumel, Jera Vodušek, Kristina Šamperl, Rajko Bratož, Anton Ožinger in Boris Gombač (1975), Marko Čelebič (1976), Zdenko Čepič, Matjaž Klemenčič in Daniela Mihotti (1978). Od leta 1979 pa so se Prešernove nagrade za študente delile na univerzitetne (vseh 12 letno) in fakultetne. Univerzitetne so prejeli: Andrej Pleterški (1979), Peter Stih (1984) in Dušan Kos (1987). Fakultetne pa so prejeli: Marija Počivavšek in Sonja Rihtarič-Anžič (1987), Judita Pečan in Ludvik Mihelič (1988), Dragica Bratec in Andrej Studen (1989), Matevž Košir (1990).

¹¹ Stopnjo magistra so dosegli: Jože Koropec (1967), Boris Mlakar (1977), Boris Gombač, Andrej Vovko, Stane Granda (1978), Rajko Bratož (1979), Jera Vodušek (1980), Franc Stuki (1982), Vinko Raišp (1983), Eva Holz, Irena Godina in Stane Južnič (1984), Zdenko Čepič, Jure Perovšek in Vida Deželak (1985), Oto Luthar, Jože Prinčič in Janez Cvirn (1986), Drago Novak in Damjan Guštin (1987), Ivo Rendić-Miočević je magistriral na oddelku za pedagogiko iz metodike zgodovinskega pouka.

Najvišjo znanstveno stopnjo, ki jo lahko doseže diplomiraneec zgodovine, je doktorat znanosti. Doktorsko tezo lahko prijavi tisti diplomiraneec zgodovine, ki je dosegel stopnjo magistra, ali imel objavljena pomembnejša zgodovinska dela. Od ustanovitve univerze do leta 1989 je doktorsko tezo uspešno obranilo 53 kandidatov.¹²

Oddelek za zgodovino je od vsega začetka predstavljal koncentracijo znanstvenega potenciala s področja zgodovine. Posebna značilnost znanstvenega dela na oddelku za zgodovino je bila specializacija in individualno znanstveno delo posameznikov. Toda kmalu po osvoboditvi so se posamezni člani oddelka za zgodovino vključili v večje znanstvene projekte zunaj fakultete (inštituti, SAZU, arhivi). Z ustanovitvijo Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete leta 1978 so se člani oddelka za zgodovino vključili v program »Raziskovanje zgodovine Slovencev«. Za zagotovitvijo materialnih stroškov za znanstveno delo so se pogoji za raziskovalno dejavnost precej izboljšali.

Knjižnica oddelka za zgodovino ima posebno vlogo pri razvoju oddelka. Predstavlja nepogrešljiv instrumentarij za učno osebje in za študente. Do leta 1950 so knjižnico urejali asistenti (E. Turk, Fr. Petre, B. Grafenauer, V. Melik, I. Voje). Tega leta je dobil oddelek za zgodovino bibliotekarko Slavko Kajba-Milič, po stroki diplomirano zgodovinarico. Bila je zelo priljubljena in uspešna pri svojem delu. Zal jo je prezgodnja smrt leta 1968 iztrgala iz naših vrst. Takrat je knjižnica štela okrog 24.000 zvezkov. Knjižni fond je hitro naraščal, vsako leto se je povečal do 500 novih zvezkov. Poleg tega je bila v knjižnico inkorporirana še knjižnica Zgodovinskega društva za Slovenijo, ki nastaja iz zamenjav z Zgodovinskim časopisom. Knjižnica šteje danes preko 50.000 zvezkov in hrani nekatere zelo redke knjige in revije. Leta 1968 je bibliotekarsko mesto zasedla Olga Janša-Zorn. Leta 1972 je uspelo pridobiti še eno delovno mesto bibliotekarja, ki ga je zasedla Nataša Stergar. Ko je Olga Janša-Zorn odšla leta 1980 na Pedagoško akademijo v Ljubljani, je njeno mesto zasedel Matjaž Rebolj. Poleg bibliotekarjev pomagajo pri urejanju knjižnice tudi knjižnični manipulant. Leta 1968 je ta dela prevzela Cilka Smolič. Po upokojitvi leta 1972 jo je nasledila Marjanca Cvek-Centrih. Ko je leta 1980 zapustila oddelke in odšla na drugo delovno mesto, je postala višji knjižnični manipulant Majda Čuden. Ker se je izredno povečalo administrativno delo, je leta 1987 ob razumevanju fakultetnih organov uspelo razpisati delovno mesto pisarniškega referenta. To delo je eno leto opravljala Jana Cedilnik, leta 1988 pa je na njeno mesto prišla Ljudmila Langerholc. Povečanje knjižnega fonda je preseglo razpoložljive skladiščne prostore. Vodstvo dekanata FF je z uvidevnostjo pomagalo rešiti prostorski problem knjižnice. Na hodniku so na obeh straneh postavili zelo uporabne zaprte knjižne omare. Oddelek je dobil tudi osnovno računalniško opremo, s čemer se je začela modernizacija poslovanja knjižnice in pisarne.

V naslednjem obdobju so pred oddelkom za zgodovino nekatere prednostne naloge, ki nakazujejo perspektive nadaljnega razvoja. Še vedno ni zadovoljivo rešeno kadrovsko vprašanje. Nekatere ključne katedre (npr. starejša slovenska zgodovina, zgodovina jugoslovanskih narodov v 19. stoletju) nimajo stalnega nosilca stroke. Lahko pa smo optimisti, kajti prepričani smo, da se pri izbiri asistentov nismo zmotili, da smo izbrali prave, perspektivne kadre in da lahko v bližnji prihodnosti pričakujemo njihovo dozorenje.

Prav tako bo nujno treba preoblikovati študijski program, prilagoditi študij zgodovine novim potrebam in predvsem dvigniti njegovo kvaliteto. V prvi vrsti bo treba ukiniti inverzijo študija, pri študiju pa dati večji poudarek seminarjem in seminar-skemu delu. Zavedamo se, da je to najodgovornejše delo, ki je pred nami. Razširiti in poglobiti moramo tudi sodelovanje z nekaterimi domačimi in tujimi univerzitetnimi inštitucijami in znanstvenimi ustanovami. Predvsem bi omenil dunajsko univerzo in Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut na Dunaju, univerzo v Gradcu, ce-lovško univerzo, univerzo v Trstu, od domačih pa moramo nadaljevati dobro utečene odnose z zgodovinskim oddelkom Pedagoške fakultete v Mariboru in Odsekom za povijest Filozofske fakultete v Zagrebu.

Za svoje požrtvovalno delo na pedagoškem, organizacijskem in znanstvenem področju so prejeli člani oddelka za zgodovino številna priznanja in odličja. Častni do-

¹² Doktorat zgodovinskih znanosti so dosegli: Ernest Turk (1923), Aleksander Jelačić (1924), Vera Vabičeva (1925), Fran Vatovec (1927), Pavle Blaznik (1928), Fran Zwitter (1929), France Škerl (1939), Anton Krošl (1941), Stanko Jug (1944), Bogo Grafenauer (1944), Maks Miklavčič (1945), Metod Mikuz (1946), Vasilij Melik (1959), Marjan Britovšek in Ferdo Gestrič (1960), Jože Sorn (1962), Janko Pieterski (1963), Dušan Biber in Ignacij Voje (1964), Petko Luković, V. Mušbegovičeva in Miroslav Pahor (1965), Miroslav Stuplovšek in Marija Verbičeva (1966), Tone Zorn (1968), Jaroslav Sašel (1969), Jože Korovec (1970), Milica Kacin-Wohinz (1971), France Kresal in Momčilo Zečević (1972), Milan Ževart (1974), Janko Prunk, France Rozman in Jože Zontar (1977), Jože Pirjevec, Jasna Fischer, Dušan Nečak in Peter Vodopivec (1978), Katca Kobe-Arzenšek (1980), Branko Reisp (1982), Matjaž Klemenčič in Darja Mihelič (1983), Janez Peršič, Rajko Bratož in Jusuf Osman (iz arhivistiike) (1986), Božo Otorepec in Branko Marušič (1987), Vera Kržišnik-Bukić in Zdenko Čepič (1988), Olga Janša-Zorn, Branko Božič, Vasko Simoniti in Ljubica Sulič (1989).

¹³ Kulturalna skupnost, Domžale; Krka, tovarna zdravil, Novo mesto.

Po proslavi ob 70-letnici oddelka za zgodovino 19. II. 1990 je spominsko obeležje na hodniku oddelka za zgodovino odkril akademik, zaslužni redni profesor dr. Bogo Grafenauer s priložnostnim nagovorom. Na proslavi je imel referat o delovanju oddelka za zgodovino v sedemdesetih letih predstojnik oddelka za zgodovino redni profesor dr. Ignacij Voje. K jubileju oddelka je čestital predstojnik oddelka za zgodovino Pedagoške fakultete v Mariboru izredni profesor dr. Matjaž Klemenčič in izročil kot spominsko darilo sliko akademskega slikarja Albina Krambergerja. V vitrinah na hodniku so bibliotekarji prikazali utrinke iz delovanja oddelka na podlagi slikovnega gradiva.

Na fotografiji je na desni strani vidno spominsko obeležje pokojnim profesorjem zgodovine na ljubljanski univerzi, sicer pa prikazuje del udeležencev proslave v pogovoru pred odkritjem spominskega obeležja.

ktorat Univerze v Ljubljani sta prejela Milko Kos (1969) in Fran Zwitter (1985); naziv zaslužni profesor pa: Fran Zwitter (1977), Metod Mikuž (1981), Bogo Grafenauer (1984) in Ferdo Gestrin (1987).

Ideja, da bi se umrlim akademskim učiteljem na oddelku za zgodovino oddolžili na nek dostojen način, je bila že dlje časa prisotna v razgovorih in na sejah sodelavcev oddelka za zgodovino. Ob proslavah 70-letnice Filozofske fakultete pa smo sklenili, da to zamisel uresničimo. Obrnili smo se na samostojnega umetnostnega oblikovalca Doreta Peljhana, ki je k realizaciji zamisli pritegnil še dva sodelavca. Študent arhitekture Boštjan Okorn je zamisel arhitektonsko oblikoval, akademski kipar Peter Reberšek je podpise pokojnih profesorjev vliil v bron. Imeli smo sicer nekaj težav s finančnim pokritjem relativno majhnih stroškov, vendar nam je uspelo za izvedbo spominskega obeležja pridobiti soglasje fakultetnih organov in nekaj sponzorjev.^{12a} Omenjenim trem izvajalcem se za njihov prispevek iskreno zahvaljujem, ker so se odrekli delu honorarja.

Potrebno je še pojasniti, zakaj smo se odločili za podpise in ne za kakšno drugo obliko upodobitve pokojnih profesorjev. Prof. Anton Trstenjak je zapisal, »da nam človek in njegova podoba kar diha iz pisave«.¹³ Temu bi lahko dodali, da je tudi podpis veren odraz osebnosti posameznika. S svojim podpisom so naši zaslužni akademski učitelji v času univerzitetne kariere desetletja podpisovali indekse studentov in kot predstojniki oddelka razne dopise. Podpisi so ostali enaki in se niso bistveno spreminjali, njihovo podobo pa hrani vsak zase in na svoj način v svojem srcu.

¹³ Anton Trstenjak, *Človek in njegova pisava*, Ljubljana 1988, str. 11.

Plošča s podpisom
 enega izmed prvih
 profesorjev zgodovine na ljubljanski univerzi, dr. Gregorja Cremošnika

Na skromen in trajen način se je oddelek za zgodovino ob svoji sedemdesetletnici oddolžil profesorjem: dr. Ljudmilu Hauptmannu (1884—1968)¹⁴, dr. Nikoli Radojčiču (1882—1964),¹⁵ dr. Milku Kosu (1892—1972),¹⁶ dr. Franu Zwitterju (1905—1988),¹⁷ dr. Gregorju Cremošniku (1890—1958)¹⁸ in dr. Metodu Mikužu (1909—1982).¹⁹ Del svojega življenja so posvetili vzgoji novih zgodovinskih kadrov in vtkali svoje delo v razvoj oddelka za zgodovino. Za vse to smo jim od srca hvaležni!

Ignacij Voje

Zusammenfassung

ZUM SIEBZIGSTEN JUBILÄUM DER FACHSCHAFT GESCHICHTE AN DER PHILOSOPHISCHEN FAKULTÄT IN LJUBLJANA

Ignacij Voje

Im Beitrag wird ein Überblick über das Wirken in der Fachschaft Geschichte an der Philosophischen Fakultät von Ljubljana gegeben, und zwar in der Zeitspanne vom Februar 1920, als durch die Ernennung von Dr. Ljudmil Hauptmann zum Professor die ersten Vorlesungen begannen, bis zum Ende des Jahres 1989. Eingehend wird die Personalstruktur behandelt. Während der siebenzig Jahre haben in der Fachschaft Geschichte 24 Hochschullehrer unterrichtet. Bei einigen Fächern wurden auch Mitarbeiter anderer Einrichtungen herangezogen, was noch heute geschieht. Zur Zeit ist die Personalstruktur in der Fachschaft wie folgt: 9 Hochschullehrer, 4 Assistenten, 3 Bibliotheksmitarbeiter und eine Bürokräft; von den freien Mitarbeitern sind 6 Lehrer und ist einer Assistent.

Das Studienprogramm war bis zum Jahr 1947 im großen und ganzen gleichbleibend und einheitlich für alle philosophischen Fakultäten Jugoslawiens. Es war eingeteilt in allgemeine und nationale Geschichte. Es wurde ein System von drei verschiedenen Studienabschlüssen eingeführt: Diplom A, Diplom B und Diplom C. Während die Gegenstände A und B die allgemeine und die nationale Geschichte darstellten, konnten als Gegenstand C Geographie, Kunstgeschichte oder ein anderes Fach gewählt werden. In dieser Fachaufgliederung gab es bis zum Ende des 2. Weltkrieges keine wesentlichen Veränderungen. Nach dem 2. Weltkrieg wurde das Studienprogramm um den Lehrstuhl für Zeitgeschichte erweitert.

¹⁴ B. Grafenauer, Ljudmil Hauptmann, *Zgodovinski časopis* XXII, 1968, str. 311—312.

¹⁵ B. Grafenauer, Nikola Radojčić, *ZC* XXI, 1967, str. 231—233.

¹⁶ B. Grafenauer, Znanstveno delo Milka Kosa (ob 60-letnici) — z bibliografijo, *ZC* VI—VII, 1952—53, str. 9—29; isti, Ob sedemdesetletnici Milka Kosa — z bibliografijo (1953—1982), *ZC* XVI, 1982, str. 171—175; F. Gestrin, In memoriam akademiku in profesorju dr. Milku Kosu, *ZC* 26, 1972, str. 5—10, B. Grafenauer, Bibliografski pregled dela Milka Kosa 1963—1972, *ibid.*, str. 10—12.

¹⁷ B. Grafenauer, Ob šestdesetletnici Frana Zwitterja (z bibliografijo), *ZC* XIX—XX, 1965—1966, str. 7—21; isti, Fran Zwitter — osemdesetletnik, — z bibliografijo 1966—1984, *ZC* 39, 1985, str. 5—11; isti, In memoriam, akademik prof. dr. Fran Zwitter, *ZC* 42, 1988, str. 159—163.

¹⁸ B. Grafenauer, In memoriam Gregor Cremošnik — z bibliografijo, *ZC* XII—XIII, 1958—59, str. 313—325.

¹⁹ F. Gestrin, Metod Mikuž — šestdesetletnik, *ZC* 23, 1969, str. 193—199, O. Janša-Zorn, M. Stiplovšek, Bibliografija prof. dr. Metoda Mikuža. *ibid.*, str. 201—209; M. Stiplovšek, Ob sedemdesetletnici prof. dr. Metoda Mikuža, *ZC* 33, 1979, str. 609—612, N. Stergar, Bibliografija prof. dr. Metoda Mikuža za obdobje 1970—1979, *ibid.*, str. 613—615; M. Stiplovšek, In memoriam profesorju dr. Metodu Mikužu, *ZC* 37, 1983, str. 117—120, N. Stergar, Bibliografija dr. Metoda Mikuža (urejena tematsko), *ibid.*, str. 121—127.

Eine größere Veränderung im Lehrprogramm brachte erst 1960 die Hochschulstudienreform. Eingeführt wurde das stufenweise Studium (sog. Inversion des Studiums). Die ersten zwei Studienjahre wurden als ein höheres Studium, das dritte und vierte Jahr als Hochschulstudium betrachtet. Das Studium enthielt zwei Fachgegenstände und wurde den Bedürfnissen der Lehrerausbildung angepaßt. Später wurde das Studium in der Fachschaft so organisiert, daß es auch als nichtpädagogisches Einzelfachstudium betrieben werden konnte, mit einem intensiven Kurs in Deutsch und Latein, den Sprachen der Quellenwerke für die slowenische Geschichte. Auf der höheren Stufe wurde für die nichtpädagogische Gruppe noch das Studium der Archivwissenschaften eingerichtet. Diplomierte Absolventen dieser Richtung sollten den Mangel an den entsprechenden Berufsprofilen in wissenschaftlichen Instituten, Archiven und Museen beheben.

In der Zeit von der Gründung der Universität im Jahre 1919 bis zum Jahre 1989 haben 750 Studenten die Diplomprüfung (Hochschuldiplom) aus dem Fach Geschichte abgelegt. Das Magisterstudium — Postdiplomstudium (sog. III. Stufe des Hochschulstudiums) —, das im Jahr 1960 eingeführt wurde, haben bisher 20 Kandidaten abgeschlossen, ihre Doktorarbeit aus den Geschichtswissenschaften haben in dieser Zeit 53 Kandidaten erfolgreich verteidigt. Die Fachschaft Geschichte stellte von Anfang an auch eine Konzentration des wissenschaftlichen Potentials auf diesem Gebiet dar. Ein besonderes Merkmal der wissenschaftlichen Tätigkeit in der Fachschaft bestand in der Spezialisierung und individuellen Forschungsarbeit der einzelnen Mitglieder. Nach dem Jahr 1978 schlossen sich diese im Rahmen des Wissenschaftlichen Instituts der Philosophischen Fakultät auch dem Programm »Erforschung der Geschichte der Slowenen« mit an.

Eine besondere Rolle bei der Entwicklung der Fachschaft kommt auch der Fachschaftsbibliothek zu. Heute verfügt sie über einen Bestand von über 50.000 Einheiten, unter denen sich auch Bücher und Zeitschriften von großem Seltenheitswert befinden. Betreut wird sie von zwei Bibliothekaren und einem Bibliothekshelfer.

Anlässlich der Siebzigjahrfeier des Bestehens der Fachschaft Geschichte wurde dort auf dem Korridor eine Gedenktafel mit den künstlerisch gestalteten Namenszügen der verstorbenen Geschichtslehrer enthüllt (Dr. Ljudmil Hauptmann (1884—1968), Dr. Nikola Radojčić (1882—1964), Dr. Milko Kos (1892—1972), Dr. Fran Zwitter (1905—1988), Dr. Gregor Čremošnik (1890—1958), Dr. Metod Mikuž (1909—1982)).

Slovenska matica

61001 Ljubljana, Trg osvoboditve 7, pp. 458, tel.: (061) 214 190

Sredi decembra 1990 je izšla knjiga

Fran Zwitter

O SLOVENSKEM NARODNEM VPRAŠANJU

Razvoj slovenskega narodnega vprašanja in dozorevanje slovenskega naroda od konca 18. stoletja do druge svetovne vojne je ena izmed poglavitnih, če ne sploh najvažnejša tema znanstvenega dela pokojnega akademika in zaslužnega univerzitetnega profesorja dr. Frana Zwittra.

Izbor Zwitrovih razprav ni pomemben le za spoznavanje naše najnovejše zgodovine in za zgodovinarje, marveč za široko kulturno občinstvo, ki ga zanimajo še danes žgoča slovenska narodna vprašanja in še posebej za vsakogar, ki ga zanima predvojna pot v vstajo 1941. Knjigo je uredil in s komentarjem opremil prof. dr. Vasilij Melik.

Knjigotrška cena zbornika je 620 din, cena za člane Slovenske matice in zgodovinskih ter muzejskih društev pa le 430 din. Dodaten popust velja za kupce Matičine zbirke.